

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา หรือค่าสถิติพื้นฐาน ดังที่ได้กล่าวไว้ในเบื้องต้นแล้วว่างานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดปลดภาระ ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี และสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหารกับรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ทำให้สามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ 2 ส่วนดังนี้

4.1 ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรที่ศึกษาในภาพรวม

ก่อนที่จะนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยขอสรุปสัญลักษณ์และความหมายของตัวแปรต่าง ๆ เป็นลำดับแรก เนื่องจากสัญลักษณ์และความหมายของตัวแปรนั้นต้องใช้ในการวิเคราะห์และตีความหมายในเกือบทุกส่วนของการนำเสนอผลการวิจัย และเพื่อให้เกิดความเข้าใจในสัญลักษณ์และความหมายของตัวแปรต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงขอแนะนำเสนอไว้ในตาราง 4.1

ตาราง 4.1 สรุปสัญลักษณ์และความหมายตัวแปร

สัญลักษณ์	ความหมาย*
ตัวแปรที่สนใจศึกษา	
FCF	กระแสเงินสดปลอดภาษี (วัดค่าโดยนำกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน บวกด้วยเงินสดจ่ายค่าดอกเบี้ย (สุทธิจากภาษีเงินได้) หักค่าเสื่อมราคาประจำปี หักเงินต้นที่ต้องจ่ายชำระหนี้ตามกำหนดและดอกเบี้ยจ่ายระหว่างปี (สุทธิจากภาษีเงินได้) หารด้วยสินทรัพย์รวมต้นปี)
AUDSIZE	ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (วัดค่าจากร้อยละของส่วนแบ่งการตลาดของสำนักงานสอบบัญชีจากการให้บริการแก่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย)
OWN	สัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหาร (วัดค่าจากร้อยละการถือหุ้นในบริษัทของคณะกรรมการ คณะกรรมการบริหาร และผู้บริหาร)
ตัวแปรควบคุม	
DEBT	อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (วัดค่าโดยนำหนี้สินรวมหารด้วยสินทรัพย์รวม)
CFO	กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (วัดค่าโดยนำกระแสเงินสดจากการดำเนินงานหารสินทรัพย์รวมต้นปี)
SIZE	ขนาดของบริษัท วัดค่าโดยใช้ยอด Logarithm ของสินทรัพย์รวม
Δ NIBE	การเปลี่ยนแปลงของกำไร/ขาดทุนจากการดำเนินงาน วัดค่าจากค่าสัมบูรณ์ของการเปลี่ยนแปลงของกำไร/ขาดทุนสุทธิก่อนรายการพิเศษหารสินทรัพย์รวมต้นปี

ตาราง 4.1 สรุปสัญลักษณ์และความหมายตัวแปร (ต่อ)

สัญลักษณ์	ความหมาย*
ตัวแปรตาม	
DAC_CF	รายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร (วัดค่าโดยนำรายการคงค้างทั้งหมดที่คำนวณตามแนวคิด Cash-flow-statement-based approach หักกับรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจที่คำนวณจาก Modified Jones model)

* ในการวัดค่าของตัวแปรที่ใช้ข้อมูลจากงบการเงินจะมีการปรับปรุงบางรายการในงบการเงินก่อนการเก็บข้อมูล ได้แก่ รายการที่เกิดจากการตีราคาสินทรัพย์ถาวรใหม่ รายการที่เกิดจากการบันทึกตัดยค่าของสินทรัพย์ รายการรับรู้อนุพันธ์ทางการเงินในงบดุล และรายการสินทรัพย์และหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชี ซึ่งได้อธิบายรายละเอียดไว้ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูล (หัวข้อ 3.5)

4.1 ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 4.2 ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	จำนวน (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
1. กลุ่มตัวอย่างเบื้องต้น	1,056	100
2. กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรอบบัญชีเริ่มต้นวัน 1 มกราคม สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	40	3.79
3. กลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน สมบูรณ์	171	16.19
4. กลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลครบถ้วนความ สมบูรณ์	845	80.02

จากตาราง 4.2 สรุปได้ว่ามีกลุ่มตัวอย่างเบื้องต้นจำนวน 1,056 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นจำนวนบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่ม

วัตถุุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มบริการ และกลุ่มเทคโนโลยี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2548 จากจำนวน 1,056 ตัวอย่าง สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลได้ร้อยละ 80.02 (จำนวน 845 ตัวอย่าง) ของกลุ่มตัวอย่างเบื้องต้น ที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 19.98 (จำนวน 211 ตัวอย่าง) แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรอบบัญชีเริ่มต้นวันที่ 1 มกราคม สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ร้อยละ 3.79 (จำนวน 40 ตัวอย่าง) และที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 16.19 (จำนวน 171 ตัวอย่าง) เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครบถ้วนสมบูรณ์ กล่าวคือไม่มีการรายงานข้อมูลทางการเงินหรือรายงานแต่ไม่ครบถ้วน รวมถึงไม่มีข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการศึกษาอื่น ๆ เป็นต้น

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรที่ศึกษาในภาพรวม

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรที่ได้จากการศึกษาในภาพรวม การนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ๆ คือ (1) ตัวแปรที่สนใจศึกษา (2) ตัวแปรควบคุม และ (3) ตัวแปรตาม สำหรับค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่และร้อยละ (Frequency and Proportion) ค่าต่ำสุด (Minimum: Min) ค่าสูงสุด (Maximum: Max) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ข้อมูลของตัวแปรที่สนใจศึกษาสามารถนำเสนอได้ตามลำดับ ดังนี้

4.2.1 ตัวแปรที่สนใจศึกษา

ตัวแปรที่สนใจศึกษาประกอบด้วย (1) กระแสเงินสดปลดภาระ (2) ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี และ (3) สัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหาร จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐานสามารถนำเสนอได้ดังนี้

4.2.1.1 กระแสเงินสดปลดภาระ (FCF)

ตาราง 4.3 ค่าสถิติพื้นฐานของกระแสเงินสดปลดภาระ (ล้านบาท)

จำนวนตัวอย่าง	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
845	-54,152.89	24,688.46	-436.73	3,509.86

จากตาราง 4.3 สรุปได้ว่า โดยเฉลี่ยบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีกระแสเงินสดปลอดภัยจำนวนติดลบ 436.73 ล้านบาท ขณะที่ในบางบริษัทมีกระแสเงินสดปลอดภัยต่ำสุดอยู่ที่ติดลบ 54,152.89 ล้านบาท และบางบริษัทมีกระแสเงินสดปลอดภัยสูงสุดที่จำนวน 24,688.46 ล้านบาท โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3,509.86 ล้านบาท จะเห็นได้ว่าในภาพรวมแล้วบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีกระแสเงินสดปลอดภัยติดลบ ตามที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นว่ากระแสเงินสดปลอดภัยสามารถเป็นตัวชี้วัดถึงสุขภาพทางการเงินของบริษัทได้อีกตัวหนึ่ง จึงอาจเป็นไปได้ว่าบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาจมีปัญหาด้านกระแสเงินสดจากการดำเนินงานคงเหลือก็เป็นได้

ตาราง 4.4 เปรียบเทียบจำนวนกระแสเงินสดปลอดภัยกับจำนวนรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร

กระแสเงินสดปลอดภัย	ความถี่	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารต่อสินทรัพย์รวมต้นปี
บริษัทที่มีจำนวนกระแสเงินสดปลอดภัยเป็นบวก	371	43.91	-0.0424
บริษัทที่มีจำนวนกระแสเงินสดปลอดภัยติดลบ	474	56.09	0.0430
รวม	845	100	

จากตาราง 4.4 สรุปได้ว่าบริษัทที่มีจำนวนกระแสเงินสดปลอดภัยติดลบมีค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารสูงกว่าบริษัทที่มีจำนวนกระแสเงินสดปลอดภัยเป็นบวก ซึ่งเป็นไปได้ว่าบริษัทที่มีกระแสเงินสดปลอดภัยต่ำมักมีแนวโน้มในการจัดการกำไรให้สูงขึ้นผ่านรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้ซึ่งบการเงินเห็นว่าบริษัทยังคงมีผลการดำเนินงานหรือกำไรสุทธิที่ดีอยู่ ทั้งที่ความเป็นจริงแล้วบริษัทมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานส่วนเกินที่ต่ำ กล่าวคือในทางปฏิบัติแล้วบริษัทที่มีกำไรสุทธิสูงก็ควรมีกระแสเงินสดที่สูงพอ ๆ กันด้วยเช่นกัน จึงจะแสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานของบริษัทนั้น ๆ ได้อย่างแท้จริง

4.2.1.2 ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (AUDSIZE)

ตาราง 4.5 ค่าสถิติพื้นฐานของขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (ร้อยละของส่วนแบ่งการตลาด)

จำนวนตัวอย่าง	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
845	0.01	34.76	18.02	13.78

จากตาราง 4.5 สรุปได้ว่า ขนาดของสำนักงานสอบบัญชีซึ่งเก็บข้อมูลจากร้อยละของส่วนแบ่งตลาดของสำนักงานสอบบัญชีจากการให้บริการสอบบัญชีแก่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีค่าต่ำสุดอยู่ที่สำนักงานสอบบัญชีที่มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 0.01 จากบริษัทจดทะเบียนทั้งหมดที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ ในขณะที่ค่าสูงสุดอยู่ที่สำนักงานสอบบัญชีที่มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 34.76 จากบริษัทจดทะเบียนทั้งหมดที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ และมีค่าเฉลี่ยของข้อมูลของขนาดของสำนักงานสอบบัญชีที่มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 18.02 จากบริษัทจดทะเบียนทั้งหมดที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งจากการเก็บข้อมูลพบว่าสำนักงานสอบบัญชีที่มีค่าร้อยละของส่วนแบ่งตลาดจากการให้บริการสอบบัญชีแก่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มากที่สุด 4 อันดับแรกก็คือ สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ในกลุ่ม Big 4 อันได้แก่ บริษัทเคพีแอมจี ภูมิภาคเอเชีย จำกัด บริษัทสำนักงาน เอ็นส์ท แอนด์ ยัง จำกัด บริษัทไพรัชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอเชียเอส จำกัด และบริษัทดีลอยท์ ทูช โธมัทสு ไชยยศ จำกัด

ตาราง 4.6 แสดงการจำแนกรายละเอียดของแต่ละสำนักงานสอบบัญชีในการตรวจสอบรายงานการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2548 โดยแสดงรายชื่อของสำนักงานสอบบัญชีที่ตรวจสอบรายงานการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของแต่ละปี จากตาราง 4.6 พบว่าสำนักงานสอบบัญชีที่มีการตรวจสอบมากที่สุด 4 อันดับแรกคือสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ในกลุ่ม Big 4

ตาราง 4.6 รายชื่อสำนักงานสอบบัญชีที่ตรวจสอบรายงานการเงิน

ปี พ.ศ. 2545	จำนวน บริษัท	ปี พ.ศ. 2546	จำนวน บริษัท
บริษัทสำนักงาน เอ็นส์ท แอนด์ ยัง จำกัด	128	บริษัทสำนักงาน เอ็นส์ท แอนด์ ยัง จำกัด	144
บริษัทเคพีเอ็มจี ภูมิภาคไทย สอบบัญชี จำกัด	66	บริษัทเคพีเอ็มจี ภูมิภาคไทย สอบบัญชี จำกัด	74
บริษัทไพร์ซวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอบีเอส จำกัด	46	บริษัทไพร์ซวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอบีเอส จำกัด	35
บริษัทดีลรอยท์ พูซ โรมัทสู ไชยยศ จำกัด	19	บริษัทดีลรอยท์ พูซ โรมัทสู ไชยยศ จำกัด	18
สำนักงาน ดร.วิรัช แอนด์ แอสโซซิเอทส์	18	สำนักงาน ดร.วิรัช แอนด์ แอสโซซิเอทส์	17
สำนักงานสอบบัญชี ดี ไอ เอ	17	บริษัทสำนักงานพิพัฒน์และเพื่อน จำกัด	15
บริษัทสำนักงาน เอ เอ็ม ซี จำกัด	14	บริษัทสำนักงาน เอ เอ็ม ซี จำกัด	14
บริษัทบัญชีกิจ จำกัด	13	สำนักงานสอบบัญชี ดี ไอ เอ	13
บริษัทสำนักงานพิพัฒน์และเพื่อน จำกัด	13	บริษัทบัญชีกิจ จำกัด	13
บริษัทเอสที มาสเตอร์ จำกัด	9	บริษัทสอบบัญชีธรรมนิติ จำกัด	8
บริษัทเอ็ม อาร์ แอนด์ แอสโซซิเอท จำกัด	9	บริษัทเอส. เค. แอคเคาน์แต้นท์ เซอร์วิสเชส จำกัด	8
บริษัทสอบบัญชีธรรมนิติ จำกัด	8	บริษัทเอสที มาสเตอร์ จำกัด	8
บริษัทบีดีไอ ริชฟิลด์ จำกัด	7	บริษัทบีดีไอ ริชฟิลด์ จำกัด	7
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	7	สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	7
บริษัทเอส. เค. แอคเคาน์แต้นท์ เซอร์วิสเชส จำกัด	6	สำนักงานบีดีเอสวี	6
บริษัทจาร์ส ซีพีเอ จำกัด	5	สำนักงาน เอ.เอ็ม.ที. แอสโซซิเอท	6
สำนักงานบีดีเอสวี	4	บริษัทจาร์ส ซีพีเอ จำกัด	5
สำนักงาน เอ.เอ็ม.ที. แอสโซซิเอท	4	บริษัทสหการบัญชี พี เค เอฟ จำกัด	4
บริษัทสหการบัญชี พี เค เอฟ จำกัด	3	บริษัทเอเอ็นเอส ออดิท จำกัด	3
		บริษัทแกรนท์ ธอนตัน จำกัด	1
		บริษัทเอเอ็นเอส บิซิเนส คอนซัลแทนส์ จำกัด	1
รวม	396	รวม	407

ตาราง 4.6 รายชื่อสำนักงานสอบบัญชีที่ตรวจสอบรายงานการเงิน (ต่อ)

ปี พ.ศ. 2547	จำนวน บริษัท	ปี พ.ศ. 2548	จำนวน บริษัท
บริษัทสำนักงาน เอ็นส์ท แอนด์ ยัง จำกัด	160	บริษัทสำนักงาน เอ็นส์ท แอนด์ ยัง จำกัด	161
บริษัทเคพีเอ็มจี ภูมิภาคไทย สอบบัญชี จำกัด	77	บริษัทเคพีเอ็มจี ภูมิภาคไทย สอบบัญชี จำกัด	58
บริษัทไพร์ชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอบีเอส จำกัด	39	บริษัทไพร์ชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอบีเอส จำกัด	37
บริษัทดีลรอยท์ พูซ โธมัทส ไชยยศ จำกัด	23	บริษัทดีลรอยท์ พูซ โธมัทส ไชยยศ จำกัด	27
สำนักงานสอบบัญชี ดี ไอ เอ	20	บริษัทเอส. เค. แอคเคาน์แต้นท์ เซอร์วิสเขต จำกัด	25
สำนักงาน ดร.วิรัช แอนด์ แอสโซซิเอทส์	18	สำนักงานสอบบัญชี ดี ไอ เอ	22
บริษัทบัญชีกิจ จำกัด	16	สำนักงาน ดร.วิรัช แอนด์ แอสโซซิเอทส์	16
บริษัทสำนักงาน เอ เอ็ม ซี จำกัด	15	บริษัทสำนักงาน เอ เอ็ม ซี จำกัด	15
บริษัทเอส. เค. แอคเคาน์แต้นท์ เซอร์วิสเขต จำกัด	12	บริษัทเอเอ็นเอส ออดิท จำกัด	14
บริษัทเอเอสที มาสเตอร์ จำกัด	9	บริษัทบัญชีกิจ จำกัด	12
บริษัทจาร์ส ซีพีเอ จำกัด	8	บริษัทสอบบัญชีธรรมนิติ จำกัด	12
สำนักงานปีติเสวี	8	สำนักงาน เอ.เอ็ม.ที. แอสโซซิเอท	11
สำนักงาน เอ.เอ็ม.ที. แอสโซซิเอท	8	บริษัทเอเอสที มาสเตอร์ จำกัด	11
บริษัทสอบบัญชีธรรมนิติ จำกัด	7	สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	7
บริษัทบีดีไอ ริชฟิลด์ จำกัด	7	สำนักงานปีติเสวี	6
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	7	บริษัทไฮร์เวธ (ประเทศไทย) จำกัด	6
บริษัทเอเอ็นเอส ออดิท จำกัด	7	บริษัทบีดีไอ ริชฟิลด์ จำกัด	5
บริษัทสหการบัญชี พี เค เอฟ จำกัด	4	บริษัทแกรนท์ ธอนตัน จำกัด	5
บริษัทแกรนท์ ธอนตัน จำกัด	2	บริษัทสหการบัญชี พี เค เอฟ จำกัด	4
บริษัทอาร์เอสเอ็ม เนลสัน วิลเลอร์ ออดิท จำกัด	1	บริษัทจาร์ส ซีพีเอ จำกัด	3
บริษัทเอ็ม อาร์ แอนด์ แอสโซซิเอท จำกัด	1	บริษัทกรินท์ ออดิท จำกัด	1
		สำนักงานสอบบัญชี ซี แอนด์ เอ	1
		บริษัทอาร์เอสเอ็ม เนลสัน วิลเลอร์ ออดิท จำกัด	1
รวม	449	รวม	465

4.2.1.3 สัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหาร (OWN)

ตาราง 4.7 ค่าสถิติพื้นฐานของสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหาร (ร้อยละการถือหุ้น)

จำนวนตัวอย่าง	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
845	0.00	86.99	17.37	19.69

จากตาราง 4.7 สรุปได้ว่า โดยเฉลี่ยบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระดับสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหารซึ่งเก็บข้อมูลจากร้อยละการถือหุ้นของคณะกรรมการ คณะกรรมการบริหาร และผู้บริหารของบริษัทอยู่ที่ร้อยละ 17.37 ขณะที่บางบริษัทมีสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหารที่ค่าต่ำสุดร้อยละ 0 และบางบริษัทมีสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหารสูงสุดถึงร้อยละ 86.99 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ร้อยละ 19.69 จะเห็นได้ว่าในภาพรวมนั้นบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีสัดส่วนการถือหุ้นของคณะกรรมการ คณะกรรมการบริหาร และผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 ในส่วนของคำอธิบายเกี่ยวกับตัวแปรว่าความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหารกับรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร อาจไม่อยู่ในลักษณะเส้นตรง หรืออาจอยู่ในรูปสมการ Piecewise linear regression กล่าวคือ ณ ระดับการถือหุ้นของผู้บริหารที่ต่างกันจะส่งผลต่อการจัดการกำไรในทิศทางที่ต่างกันด้วย ผู้วิจัยจึงมีการทดสอบรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหารกับรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารโดยการสร้างกราฟ (Scatter plot) ผลการพิจารณาจากกราฟพบว่ามีลักษณะความสัมพันธ์ของ 2 ตัวแปรนี้มีลักษณะเป็นเส้นตรงในแนวระนาบ กล่าวคือไม่พบจุดเปลี่ยนความชันของเส้นสมการความถดถอย ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์ในรูปสมการ Piecewise linear regression กับตัวแปรตามคือรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเมื่อนำตัวแปรที่มีลักษณะเป็น Piecewise linear regression มารวมกับตัวแปรอื่น ๆ ในสมการถดถอยเชิงพหุคูณ ทำให้อิทธิพลของรูปแบบ Piecewise linear regression ลดลง จึงไม่พบจุดตัดที่เป็นจุดเปลี่ยนความชันของเส้นสมการถดถอย หรืออาจเป็นไปได้ว่าจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น สภาวะเศรษฐกิจ ส่งผลให้รูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหารเปลี่ยนแปลงไปได้ หรือจากสภาพแวดล้อมของประเทศไทยที่แตกต่างจากต่างประเทศทำให้ผลที่ได้มีความแตกต่างกัน

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงวัดค่าของตัวแปรสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหารด้วยตัวแปรเชิงปริมาณ คือวัดจากร้อยละการถือหุ้นของคณะกรรมการ คณะกรรมการบริหาร และผู้บริหาร

4.2.2 ตัวแปรควบคุม

ตัวแปรควบคุมประกอบด้วย (1) อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (2) กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (3) ขนาดของบริษัท และ (4) การเปลี่ยนแปลงของกำไรหรือขาดทุนสุทธิจากการดำเนินงาน จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐานสามารถนำเสนอได้ดังนี้

4.2.2.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (DEBT)

ตาราง 4.8 ค่าสถิติพื้นฐานของอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (เท่า)

จำนวนตัวอย่าง	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
845	0.01	2.61	0.47	0.26

จากตาราง 4.8 สรุปได้ว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ซึ่งเป็นอัตราส่วนโครงสร้างเงินทุนอย่างหนึ่งนั้น มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.01 เท่า แสดงว่าบางบริษัทมีการลงทุนในสินทรัพย์ทั้งสิ้นซึ่งเป็นเงินทุนมาจากการก่อหนี้ในระดับต่ำ บริษัทเหล่านี้อาจมีการจัดหาเงินทุนจากแหล่งอื่น เช่น จากการออกหุ้นเพิ่มทุน หรือบริษัทเหล่านี้อาจมีสภาพคล่องทางการเงินสูงจึงสามารถลงทุนในสินทรัพย์ด้วยการชำระเงินได้มากกว่า ส่วนบางบริษัทมีอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ที่มีค่าสูงสุดถึง 2.61 เท่า ซึ่งให้เห็นว่าบริษัทเหล่านี้มีการลงทุนในสินทรัพย์ที่มาจากกรก่อหนี้มากกว่า ซึ่งการก่อหนี้ที่มากกว่าย่อมส่งผลไปถึงการจ่ายชำระดอกเบี้ยและเงินต้นในอนาคต และโดยเฉลี่ยแล้วบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์เฉลี่ยอยู่ที่ 0.47 เท่า และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.26 เท่า

4.2.2.2 กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (CFO)

ตาราง 4.9 ค่าสถิติพื้นฐานของกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (ล้านบาท)

จำนวนตัวอย่าง	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
845	-16,184.79	40,397.56	820.74	3,347.41

จากตาราง 4.9 สรุปได้ว่า โดยเฉลี่ยบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานได้มาจำนวน 820.74 ล้านบาท ในบางบริษัทมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานใช้ไป (16,184.79) ล้านบาท (ค่าต่ำสุด) และบางบริษัทมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานได้มาสูงถึง 40,397.56 ล้านบาท (ค่าสูงสุด) โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 3,347.41 ล้านบาท จะเห็นได้ว่าในภาพรวมนั้นบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีกระแสเงินสดได้มาจากการดำเนินงาน ซึ่งรายการที่เป็นส่วนประกอบของกระแสเงินสดจากการดำเนินงานนั้นถือได้ว่าเป็นรายการที่เกิดจากเกณฑ์คงค้าง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าจำนวนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่ได้มานี้ เป็นตัวสะท้อนถึงรายการคงค้างที่มากน้อยของบริษัทได้ทางหนึ่ง ซึ่งจากค่าสถิติพื้นฐานที่ได้ อาจบ่งชี้ได้ว่าบริษัทเหล่านี้มีรายการคงค้างอยู่เป็นจำนวนไม่น้อย

4.2.2.3 ขนาดของบริษัท (SIZE)

ตาราง 4.10 ค่าสถิติพื้นฐานของขนาดของบริษัท (ล้านบาท)

จำนวนตัวอย่าง	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
845	211.12	252,491.41	8,782.89	20,759.16

จากตาราง 4.10 สรุปได้ว่า ขนาดของบริษัทที่วัดจากยอดสินทรัพย์รวมของบางบริษัทในกลุ่มตัวอย่างมีค่าต่ำสุดจำนวน 211.12 ล้านบาท และบางบริษัทมียอดสินทรัพย์รวมสูงถึง 252,491.41 ล้านบาท โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8,782.89 ล้านบาท และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 20,759.16 ล้านบาท แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีขนาดของบริษัทอยู่ในระดับกลาง ซึ่งรายการค้าที่เกิดขึ้นก็ย่อมมีจำนวนมากตามขนาดของบริษัท และรายการค้าที่มากก็

ย่อมส่งผลไปถึงรายการคงค้างที่มีมากตามไปด้วย และเป็นไปได้ว่าอาจมีรายการคงค้างตามดุลยพินิจที่สูงกว่า เนื่องจากบริษัทที่มีขนาดใหญ่ย่อมได้รับความคาดหวังจากตลาดมากกว่า และย่อมต้องการคงความเป็นผู้นำด้านธุรกิจต่อไป บริษัทเหล่านี้จึงอาจต้องมีการใช้รายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารเพื่อให้กำไรสูงขึ้น

4.2.2.4 การเปลี่ยนแปลงของกำไร/ขาดทุนสุทธิจากการดำเนินงาน (Δ NIBE)

ตาราง 4.11 ค่าสถิติพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงกำไร/ขาดทุนสุทธิจากการดำเนินงาน (ล้านบาท)

จำนวนตัวอย่าง	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
845	0.10	17,011.95	343.98	1,010.20

จากตาราง 4.11 สรุปได้ว่า โดยเฉลี่ยบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าสัมบูรณ์ของการเปลี่ยนแปลงของกำไรหรือขาดทุนสุทธิจากการดำเนินงาน 343.98 ล้านบาท ในบางบริษัทมีการเปลี่ยนแปลงของกำไรหรือขาดทุนสุทธิจากการดำเนินงานต่ำที่สุดอยู่ที่ 0.10 ล้านบาท และบางบริษัทมีการเปลี่ยนแปลงของกำไรหรือขาดทุนสุทธิจากการดำเนินงานสูงสุดถึง 17,011.95 ล้านบาท โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1,010.20 ล้านบาท จะเห็นได้ว่าในภาพรวมแล้วบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าสัมบูรณ์ของการเปลี่ยนแปลงของกำไรหรือขาดทุนสุทธิจากการดำเนินงานอยู่ในระดับกลาง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของกำไรหรือขาดทุนสุทธิที่มากขึ้นไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางบวกหรือลบก็ตาม อาจเป็นจุดที่ชี้ให้เห็นถึงการจัดการกำไรที่มากขึ้นตามก็เป็นได้ เนื่องจากกำไรสุทธินั้นถือเป็นผลการดำเนินงานที่ไม่ว่าจะเป็นนักลงทุน ผู้ถือหุ้น ผู้บริหารหรือผู้ใช้งบการเงินอื่น ๆ ต่างให้ความสนใจเป็นอย่างมาก จึงเป็นไปได้ว่าผู้บริหารอาจทำการเปลี่ยนแปลงกำไรหรือขาดทุนสุทธิผ่านรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารให้เป็นไปตามความต้องการของตนหรือเพื่อผลประโยชน์บางอย่าง เช่น เพื่อผลประโยชน์ด้านการประเมินประสิทธิภาพของคณะบริหาร ซึ่งส่งผลไปถึงอัตราการจัดสรรปันส่วนพิเศษหรือโบนัสให้แก่ผู้บริหาร ในกรณีที่ผลตอบแทนได้มีการผูกติดอยู่กับกำไรสุทธิ แต่ทั้งนี้การที่บริษัทมีการแสดงกำไรที่สูงเกินจริงนั้น มักจะก่อให้เกิดผลเสียต่อบุคคลหลายฝ่ายมากกว่า

4.2.3 ตัวแปรตาม

ตัวแปรตามสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ รายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร (DAC_CF) ซึ่งวัดค่าโดยนำรายการคงค้างทั้งหมดที่คำนวณตามแนวคิด Cash-flow-statement-based approach หักกับรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจที่คำนวณจาก Modified Jones model ดังที่ได้อธิบายไว้ในบทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐานสามารถนำเสนอได้ดังนี้

ตาราง 4.12 ค่าสถิติพื้นฐานของรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร (แสดงมูลค่าเป็นรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารต่อสินทรัพย์รวมต้นปี)

จำนวนตัวอย่าง	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
845	-0.6300	1.2300	0.0055	0.1260

จากตาราง 4.12 สรุปได้ว่า บริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างบางบริษัทมีรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารต่อสินทรัพย์รวมต้นปีต่ำสุดอยู่ที่ -0.63 และบางบริษัทมีค่าสูงสุดถึง 1.23 ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วมีมูลค่าของรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารต่อสินทรัพย์รวมต้นปีเป็นบวกที่ 0.0055 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.126 จากผลของค่าสถิติพื้นฐานแสดงให้เห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้วบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างยังคงมีรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารเป็นบวกอยู่ ซึ่งเป็นไปได้ว่าส่วนใหญ่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ มักจะมีการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารเพื่อให้เห็นผลการดำเนินงานที่ดีอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเพื่อดึงดูดนักลงทุนให้มาลงทุนกับบริษัทมากขึ้นเพื่อภาพลักษณ์ที่ดีของบริษัทและผู้บริหาร หรือเพื่อประโยชน์ด้านการจ่ายผลตอบแทนพิเศษแก่ผู้บริหาร เป็นต้น